

**ROUTE K48**

# **Knapzakroute** **Gees**



**18 km wandelen door  
onbekend Drenthe**

# Welkom in Gees

**V**andaag maakt u kennis met een van de mooiste dorpen van Drenthe en zijn onbekende, maar verrassend mooie omgeving. Alleen al de boerderijen aan de Dorpsstraat, de Oude Steeg en de straatjes ertussenin zijn een bezoek aan het dorp meer dan waard. Zodra u het dorp uit bent en kennismaakt met het beekdal van de Geeserstream zult u van de ene verbazing in de andere vallen. Een kronkelende beek, kletsnatte groenlandjes met prachtige bloemen, groepjes bomen op eilandjes in een onder water gelopen landschap, zo ver het oog reikt...



FOTO: ROELOF HUISMAN

[START](#)

2

[KAART](#)

# Start

**Tik op de nummers voor informatie**

---

## Algemene informatie

4

---

## Hoe werkt het?

Uitleg over de route en praktische zaken

5

---

## Routekaart + beschrijving

8

---

## Gees om te beginnen

15

---

## Het landschap van Gees

17

---

## Informatie onderweg

20

De pdf geeft de beste gebruikservaring  
in Acrobat Reader of iBooks.

# Algemene informatie

## Startpunt

TIP Gees

Dorpsstraat 47, 7863 PB Gees

[Routebeschrijving via Google](#)

## Lengte route 18 km

In tweeën te splitsen:

- Oostelijke lus 4 - 13 (8,5 km). Bij 4 rechtdoor naar 13.
- Westelijke lus (start op P-plaats bij nr 11) 12 - 4 (10 km). Vlak voor 13 rechtsaf naar 4.

## Begaanbaarheid

Delen van de route (o.a. bij 4 en 14) kunnen erg nat en modderig zijn.

## Honden

Honden zijn toegestaan mits aangelijnd.

START

4

KAART

# Hoe werkt het?

## 5 Informatie onderweg

- Als er onderweg bijzondere dingen te zien zijn, ziet u op de kaart een rode stip met nummer. U kunt doorklikken naar de beschrijving.
- Aan het einde van de achtergrondinformatie staan soms woorden in het blauw, deze verwijzen naar het [Knapzak ABC](#) waar aanvullende informatie te vinden is.

## GPX-track

- Met de track kunt u op uw GPS-apparaat lopen of via een GPX-app op uw smartphone. [Download GPX track](#)

## Printen

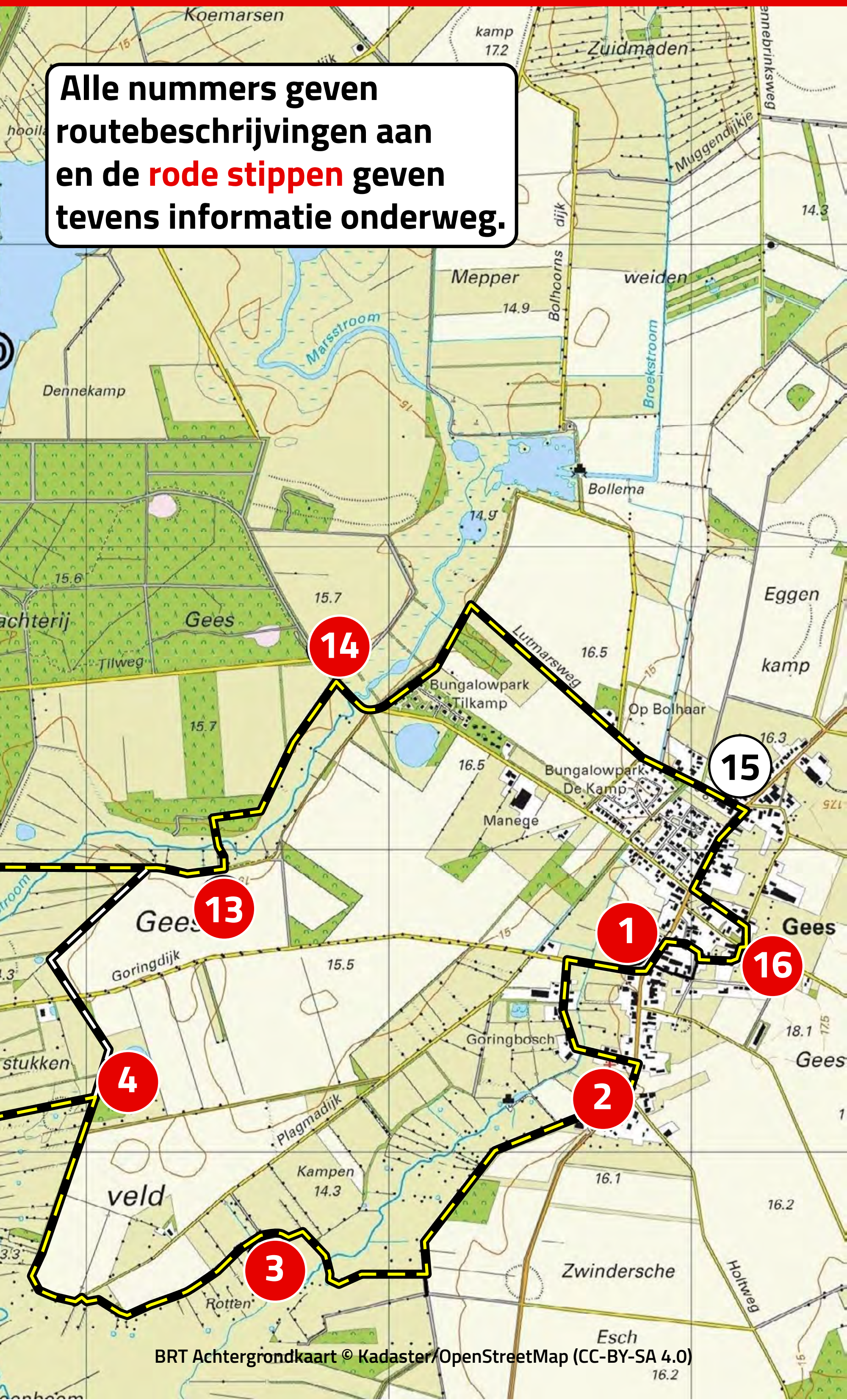
- Gebruik uw eigen printerinstellingen en zie de [tips](#).

## Knoppen start en kaart

- Met de knop **START** gaat u naar de inhoud.
- Met de knop **KAART** kunt u naar de kaart navigeren en weer terug.
- Werkt alleen in Acrobat Reader en iBooks!

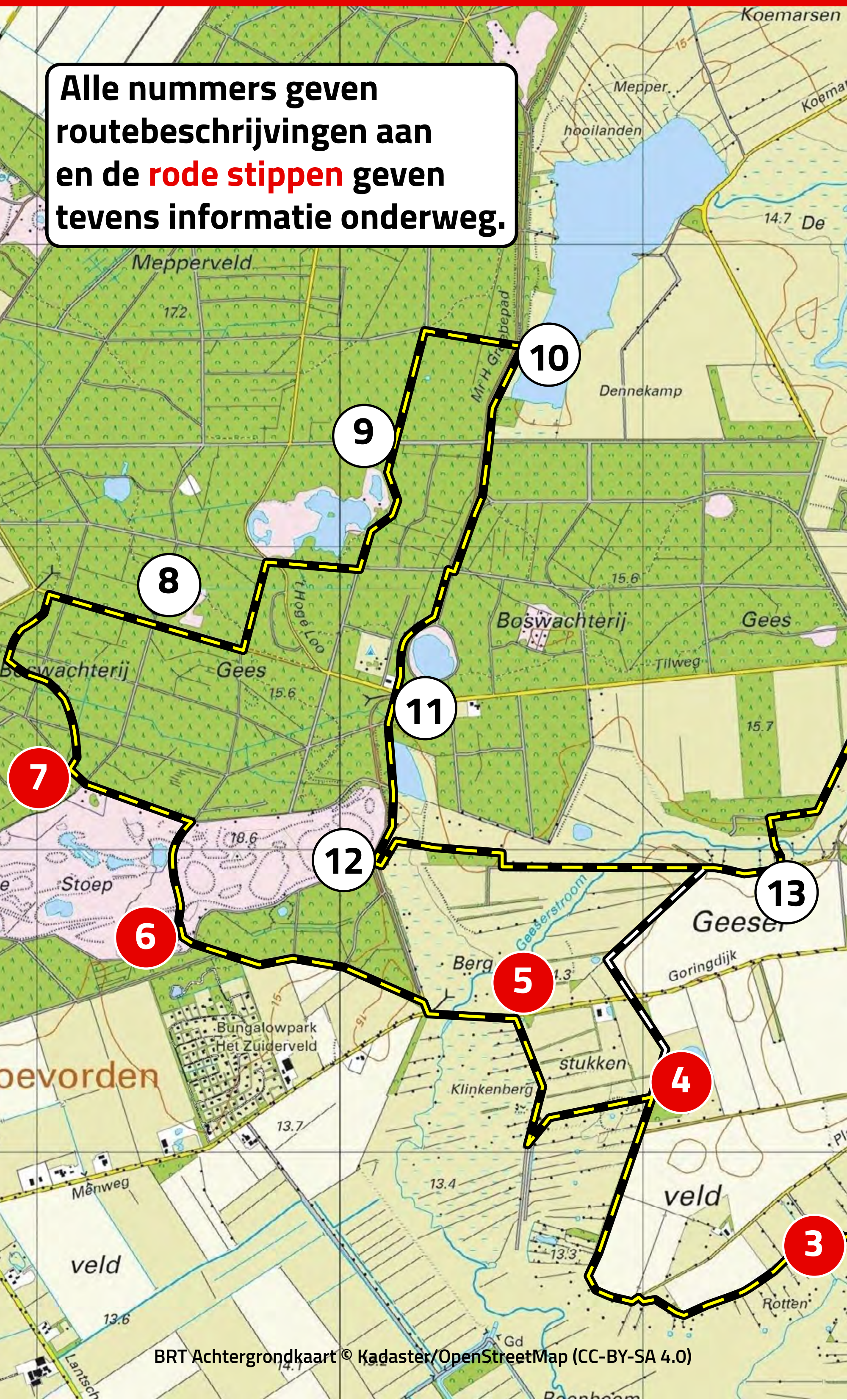
# Routekaart 1

Alle nummers geven routebeschrijvingen aan en de **rode stippen** geven tevens informatie onderweg.



# Routekaart 2

Alle nummers geven routebeschrijvingen aan en de **rode stippen** geven tevens informatie onderweg.



# Routebeschrijving

## 1 De brinken van Gees

- Vanaf het Toeristisch Informatie Punt (TIP) gaat u linksaf.
  - Neem vervolgens de eerste weg rechts, Goringdijk.
  - Neem de eerste weg linksaf, Goringbos.
  - Na een bocht naar links komt de weg weer op de Dorpsstraat uit waar u rechtsaf gaat.
- .....

## 2 Hooilanden op de oude Maden

- Tegenover de kerk neemt u het fietspad rechtsaf.
  - Volg het fietspad tot u rechts een ander fietspad krijgt. Hier moet u rechtsaf.
- .....

## 3 Stinkende Rotten

- Waar het fietspad een scherpe bocht naar rechts maakt en twee sporen krijgt, neemt u het graspad rechtdoor.
- Het pad komt op een asfaltweg uit. Hier moet u linksaf. De asfaltweg wordt later onverhard.



## **4 Klinkenberg**

- Na de zijweg naar rechts
  - Gaat u na ongeveer 100 meter linksaf door een klaphek. U volgt de afrastering aan de rechterkant.
  - Na ongeveer 100 meter gebruikt u het overstapje, loop dan over de wal tussen de bomen door en later over een houten vlonder.
  - Ga na ongeveer 20 meter weer een overstapje over en vervolg de route langs de afrastering.
  - U verlaat het weiland aan de overkant door een klaphek. Vervolgens neemt u de zandweg rechtsaf.
- .....

## **5 Wedergeboorte Geeserstroam**

- U komt uit op een verharde weg, Goringdijk. Hier gaat u linksaf.
- Bij het bos aangekomen gaat u rechtsaf. Neem nu meteen linksaf de brede bosweg.
- Waar de bosweg naar links buigt, loopt u rechtdoor in de richting van een houten hek.

## **6 Hoogestoep in het Geeserveld**

- Via het klaphek loopt u het heideveld op. Dit is de Hooge Stoep. Volg het pad de heide over.
  - Aan de overkant van het heideveld gaat u vlak vóór de bosrand linksaf.
  - Op de plek waar het pad een bocht naar links maakt, gaat u rechtdoor door het klaphek.
- .....

## **7 Boswachterij Gees**

- Na ongeveer 100 meter neemt u rechtsaf een smal, kronkelend pad.
  - Het paadje steeds blijven volgen. Zijpaden negeren.
  - Dit pad komt uit op een asfaltweg. Ga hier rechtsaf.
- .....

## **8 Flintenweg**

- De weg wordt een flintenweg met naastliggend fietspad. U moet nu op de eerstvolgende kruising linksaf.
- Het pad komt bij een asfaltweg uit tegenover een veentje.

- Steek de asfaltweg over en neem het zandpad rechtsaf.
  - Op het kruispunt van bospaden gaat u linksaf.
- .....

## 9 Ga op eerste kruising rechtdoor

- Vervolgens gaat u op de volgende kruising rechtsaf.
- .....

## 10 Nieuwe natuur

- Steek het fietspad over en ga daarna op de zandweg rechtsaf.
  - De zandweg loopt naast het fietspad. Bij het hek gaat u rechtdoor door het klaphek (of gaat u verder over het fietspad).
  - Op de volgende viersprong het omheinde terrein rechtsaf via het klaphek verlaten. Neem dan direct het fietspad linksaf.
- .....

## 11 Meeuwenveen

- Steek de asfaltweg over.
- Volg de bosweg tot het eind van het heideveld dat u op een gegeven moment rechts van u krijgt (is bij 2e veerooster).

## 12 Over de Geeserstroom

- Mocht het onderweg té nat zijn in een bepaald jaargetijde dan is er een eenvoudig alternatief (zie alternatief).
- Ga hier linksaf door het klaphek. Volg het pad linksaf langs de afrastering.
- Verderop loopt u over een vlonder. Ga vervolgens rechtdoor langs en door de houtwal.
- Na het bosje gaat u naar rechts en even later moet u linksaf door een klaphek.
- Vervolgens loopt u weer een stukje door een houtwal.
- Aan het eind van de houtwal steekt u een smal weiland over.
- Na de brug over de Geeserstroom volgt u het pad rechtdoor.
- Na het klaphek komt u uit op een zandweg met naastliggend fietspad. Hier gaat u linksaf.

---

### Alternatief

- U gaat niet linksaf door het klaphek, maar rechtdoor tot aan de klinkerweg.
- Ga daar linksaf en neem vervolgens de eerste zandweg linksaf.

### **13 Een dorp uit de ijzertijd**

- Na enkele bochten gaat u bij een klaphek linksaf.
  - Via een vlonder en bruggetje komt u bij een bosje. Daar gaat u via een klaphek een smal pad op.
  - Bij de splitsing van bospaadjes moet u rechtsaf.
  - Aan het eind van het bosje houdt u links aan. Het bospaadje komt op een asfaltweg uit, Tilweg.
- .....

### **14 De oude Coevorderweg**

- Op de asfaltweg gaat u rechtsaf, na de Tilbrug neemt u het eerste, halfverharde pad linksaf.
  - Ga op de driesprong rechtsaf, pad naar bungalowpark negeren.
- .....

### **15 Via Dorpsstraat naar Oud Gees**

- Neem aan het eind van de Lutmarsweg rechtsaf de Dorpsstraat.
- Op de kruising met de Tilweg slaat u linksaf.

- Aan het eind van de Tilweg moet u rechtsaf, Oude Steeg.

## **16** Oude Steeg

- Blijf op de kruising rechtdoor de Oude Steeg volgen.
- Ga aan het eind van de weg linksaf.
- Neem vervolgens de eerste straat rechtsaf.
- U komt weer op de Dorpsstraat uit.
- Ga hier rechtsaf naar het startpunt.



FOTO: HANS DEKKER

**START**

14

**KAART**

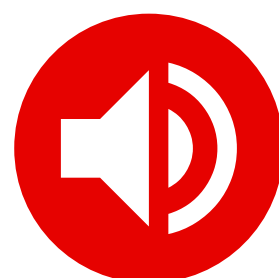
# Gees, om te beginnen...



FOTO: HANS DEKKER

Tot ver in de negentiende eeuw was Gees het belangrijkste dorp in de omgeving. Gees lag toen aan de doorgaande weg van Coevorden naar Meppel. Het dorp had een grote es met welvarende akkers die vele monden konden voeden. Er was voldoende negotie om ambachtslieden en kooplui naar Gees te halen.

**Luister naar het hele verhaal**



**START**

15

**KAART**

# Het hart van het dorp

De oude dorpskern van Gees hoort zonder twijfel tot de mooiste van Drenthe. Het gedeelte tussen de Dorpsstraat en de Oude Steeg heeft een beschermd dorpsgezicht. Vijftien boerderijen in dit deel van het dorp zijn rijksmonumenten. De meeste zijn achttiende-eeuws of vroeg-negentiende-eeuws. Sommige hebben de grote baanderdeuren aan de zijkant. De oudste boerderijen hebben een achterbaander.

## [BOERDERIJ](#)

De zwerfkei aan de Dorpsstraat bij het gelijknamige restaurant is volgens de inwoners van Gees de grootste kei van Nederland. Hij is 2,30 meter hoog, 3,00 meter lang, 2,75 meter breed en weegt minstens 35 duizend kilo.



FOTO: DRENTS ARCHIEF



# Het landschap van Gees

**De Knapzakroute Gees voert door het landschap aan weerszijden van de Geeserstream. Gees en buurdorp Oosterhesselen ontstonden op een zandrug die als een soort schiereiland in het beekdal van Loodiep en Drostendiep ligt.**

**De bron van de Geeserstream ligt in de natte groenlanden ten westen van de dorpen Mepen en Gees. Voorbij Gees kreeg het stroompje de naam Loodiep. Ten noorden en oosten van Oosterhesselen liep het Drostendiep dat verder noordwaarts zijn tocht als Aalderstream en Westerstream begonnen was.**

**Het Drostendiep liep richting Coevorden. De aldaar overstekende runderen plus de voorde door het diep bezorgden het Drentse vestingstadje zelfs zijn naam. Ten zuiden van Coevorden gingen Loodiep en Drostendiep samen met het Schoonebekerdiep als Kleine Vecht verder richting Vecht.**

**Bij de ontginning van het Geeserveld werd het gebied tussen het dorp en de Geeserstream aangemaakt als landbouwgrond. Er was een ingrijpende normalisatie van de Geeserstream**



FOTO: HANS DEKKER

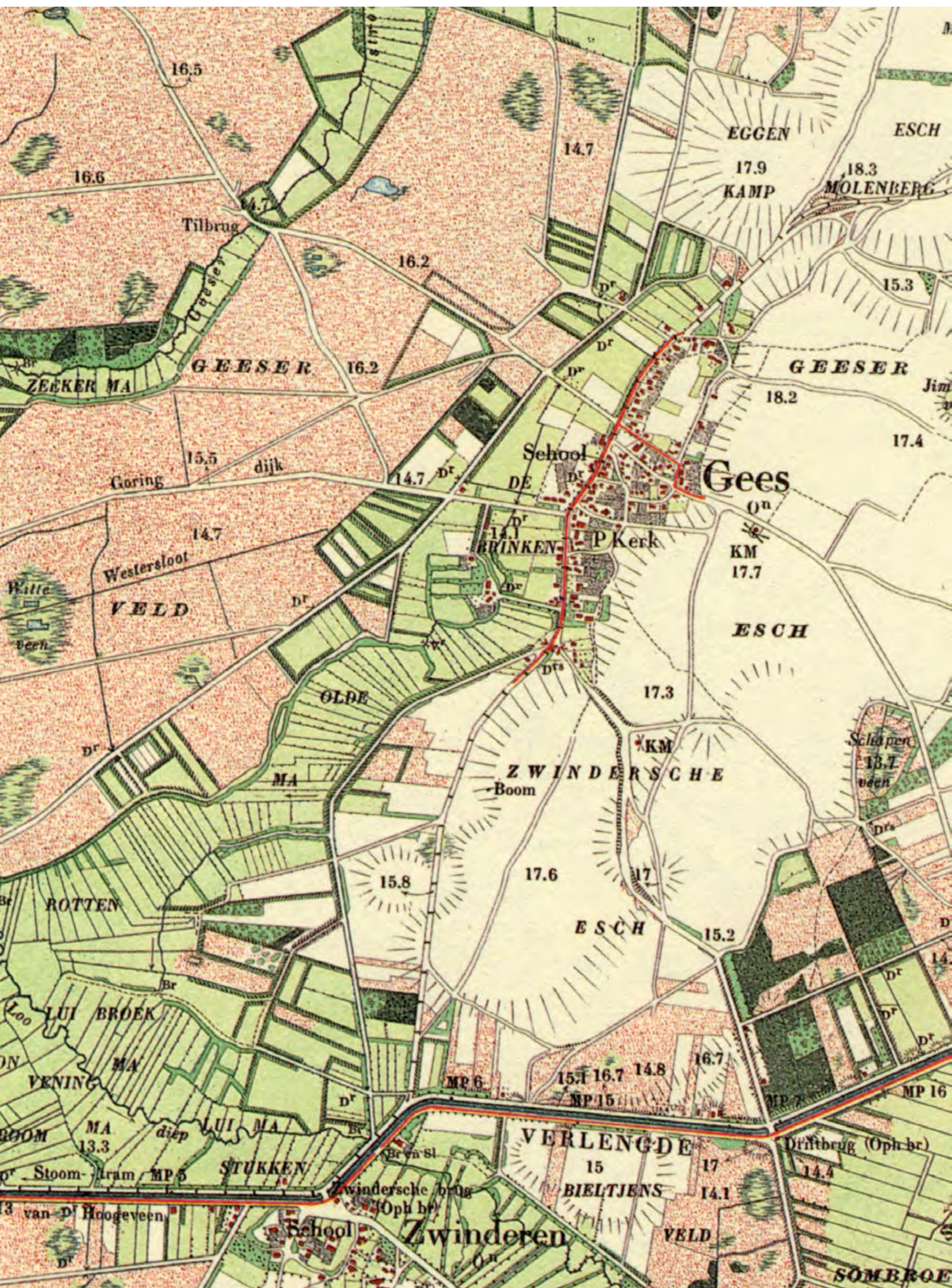
nodig om op dergelijke relatief laaggelegen gronden iets te kunnen verbouwen. Inmiddels is er een groot natuurontwikkelingsproject uitgevoerd om het beekdal van de Geeserstream in oude glorie te herstellen.

## **Gees rond 1900**

Deze kaart toont het landschap van Gees rond het jaar 1900. Linksboven ziet u het smalle beekdal van de Geeserstream. Vlakbij het dorp ligt een zijdalletje met de 'Olde Ma' (2) en de 'Rotten' (3). Bij Zwinderen doorsnijdt de Verlengde Hoogeveensche Vaart het beekdal van het Loodiep.

Over de Geeseresch en de Zwindersche Esch liepen brede veedriften. Hier en daar heeft de

cartograaf met kleine streepjes op de kaart  
aangegeven dat de weg diep in de es ligt.  
Een van die oude wegen heet nog steeds  
Hogewandsweg.





## Een ooggetuige onderweg

Arend Heeling woont in het beschermde dorpsgezicht van Gees. Zijn boerderij aan de Schaapveensweg is één van de elf rijksmonumenten van het dorp. De boerderij is al generaties in de familie. Overgrootvader Albert Heeling werd in 1809 in Gees geboren. Arend zelf is op de boerderij geboren en getogen. Hij vertelt graag over zijn dorp!

**Luister naar het verhaal van  
Arend Heeling**



## **1 De brinken van Gees**

De brink was oorspronkelijk een verzamelplaats voor het vee. Hier brachten de boeren 's morgens hun schapen en koeien naartoe en kwamen ze het vee 's avonds weer ophalen als de herders terug waren. Er groeiden eiken op de brink. In het najaar kwamen de varkens de eikels eten. Als de bomen groot genoeg waren, leverden ze constructiehout voor nieuwe boerderijen en schuren.

Behalve deze drie 'boombrinken' had het dorp langs de westrand zes 'weilandbrinken'. Dat waren gemeenschappelijke weidegronden in het beekdal. Ook deze weiden heetten in Gees brinken, waarschijnlijk omdat ook deze ruimten aan de rand van het dorp lagen.

Gees maakte onderscheid tussen een Rijken Brink en een Keuters Brink. De eerste waren in het bezit van de eigenerfde boeren die waarde- len in de boermarke hadden. De Keuters Brinken mochten gebruikt worden door de keuters, ofwel: de boeren zonder waardeel in de marke.



[BRINK, BOERMARKE, DORPSTYPE](#)

## **2** Hooilanden op de Oude Maden

Rechts van het pad liggen in een zijdalletje van de Geeserstream de Oude Maden. Het is een vochtig laaggelegen gebied dat vroeger vooral in gebruik was als hooiland. De made-landen overstroomden 's winters. Er bleef een vruchtbaar laagje slib achter waar het gras het volgende voorjaar van profiteerde. De stam van het woord 'maden' is overigens dezelfde als in 'maaien'.



[MADE VELDNAAM](#)

.....

## **3** Stinkende Rotten

De veldnaam Rotten is afgeleid van het 'rotten' van vlas. De boeren van Gees gebruikten het beekdal aan de rand van het Geeserveld voor het bewerken van hun vlas.

Vlas was indertijd een belangrijk gewas omdat het voor de grondstof voor linnen zorgde. Een veldnaam als lienakker geeft informatie over de akkers op de es waar de boeren vroeger hun vlas verbouwden.

Vóór de vlasvezels tot linnen gesponnen konden worden, moest het vlas een groot aantal bewerkingen ondergaan. Bij het rotten werd het



FOTO: HANS DEKKER

**vlas enige tijd in het water gelegd om de bast los te weken. Om deze bastvezels was het te doen bij de productie van linnen. Na een week werd het stinkende vlas uit het water gehaald en op het Geeserveld te drogen gelegd.**



**LANDBOUW**

**START**

23

**KAART**



FOTO: HANS DEKKER

## **4** Het kasteel op de Klinkenberg

Het opvallende heuveltje Klinkenberg in het dal van de Geeserstroom is waarschijnlijk lang geleden door mensen opgeworpen. Het oude verhaal wil dat de 'Klenkers' vóór zij hun havezate De Klencke ten oosten van Oosterhesselen bouwden, eerst hier aan de oever van de Geeserstroom hun kasteel wilden stichten. In het dorp wordt de Klinkenberg dan ook meestal Klenckerheugte genoemd. Toen ze klaar waren met de bouw van de burchtheuvel, zouden ze zijn verjaagd door de boeren van Gees die weinig trek hadden in een machtige buurman en die dus het ijzer smeedden toen het heet was.



[HAVEZATE](#)

START

24

KAART



## **5 Wedergeboorte Geeserstream**

In de twintigste eeuw maakten de ontginningen en de eisen van de moderne landbouw van de Geeserstream een rechte afwaterings-sloot. Het water kwam via de Marsstream op de Verlengde Hoogeveensche Vaart uit.

In 2005 en 2006 hebben Waterschap Velt en Vecht, de Dienst Landelijk Gebied en Staatsbos-beheer een gebied van ruim 150 hectare opnieuw ingericht om van de Geeserstream weer een echte laaglandbeek te maken.

De beek kreeg zijn kronkelende loop terug en werd ondieper gemaakt. Ook werden de stuwen eruit gehaald. Veel landbouwgrond in het gebied kreeg toen een natuurbestemming.



[BEEKDAL NATUURONTWIKKELING](#)



FOTO: HANS DEKKER

**START**

25

**KAART**

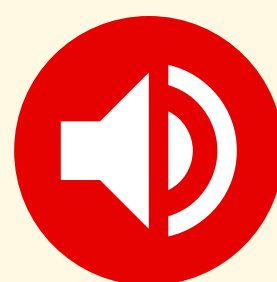
122. Solanaceae.



## Noa 'bitter komt 't zoet

Het landschap rond de Geeserstroom is de laatste jaren erg veranderd. Het beekdal is hier in ere hersteld. Akkers en grasland hebben plaatsgemaakt voor natte ruigten waarin Schotse hooglanders en Limousins soppend hun weg zoeken. Op allerlei plaatsen komen spontaan bomen op als wilgen en elzen die van natte voeten houden. Dwars door dit moerasbos in opkomst slingert zich het bitterzoet (*Solanum dulcamara*) als een liaan door de takken en de twijgen.

Luister naar het hele verhaal



## 6 Hooge Stoep in het Geeserveld

De Hooge Stoep is een bijzonder heideveld met een opvallende naam. De oude betekenis van het woord stoep is drempel. Denk aan de stoep (trottoir) die hoger ligt dan de straat. Feitelijk is het een zandverstuiving die door de westenwind steeds verder richting Geeserstream verplaatst werd. De zandrug ligt zo'n twee meter hoger dan zijn omgeving. Vroeger was zijn aanwezigheid des te opvallender omdat overal heide was en de Hooge Stoep er duidelijk bovenuit kwam. Tegenwoordig is het rondom liggende Geeserveld ingeplant met bos waardoor de Hooge Stoep minder opvalt.



[HEIDEVELD, ZANDVERSTUIVING](#)



FOTO: HANS DEKKER

START

27

KAART

## **7** Boswachterij Gees

Een van de grote sociale problemen in Drenthe na de Eerste Wereldoorlog was de werkloosheid onder de veenarbeiders van Zuidoost-Drenthe. Om hen in hun onderhoud te kunnen laten voorzien liet de overheid hen in Drenthe kanalen graven en heidevelden ontginnen. Dat gebeurde zoals dat heet 'in werkverschaffing'. Al snel waren zo'n 2500 voormalige veenarbeiders op de Drentse hei aan het werk. Ook in Gees werd in 1922 begonnen met de aanleg van de Boswachterij Gees die uiteindelijk een oppervlakte van zo'n 1600 hectare zou beslaan.

 [BOS, PRODUCTIEBOS](#)



FOTO: GERARD DE VRIES

**START**

28

**KAART**

## **13** Een dorp uit de ijzertijd

Aan de westrand van het beekdal van de Geeserstroom heeft in de ijzertijd een nederzetting gelegen op een zogeheten celtic field. Dit akkercomplex moet rond het begin van de jaartelling nog in gebruik geweest zijn. Daarna werd het zoals de celtic fields overal in Drenthe in de vroeg-Romeinse tijd (12 v.Chr - 200 na Chr.) verlaten en werd het veld aan de natuur overgelaten.

De aanleg van de Staatsbossen en het normaliseren van de Geeserstroom hebben vrijwel alle zichtbare sporen van dit akkercomplex uit de ijzertijd uitgewist. Opgravingen aan het begin van de jaren vijftig brachten ook tal van palissaden aan het licht. Het gaat om rijen boomstammetjes die mogelijk als erfafscheiding dienst hebben gedaan. Ook zijn bij de opgraving resten van met boomstammen versterkte wegen aangetroffen, kennelijk bedoeld om het dorp met droge voeten te kunnen bereiken. De archeologen vonden in de buurt van het celtic field een klein urnenveld waar het dorp de as van zijn doden in aardewerken potten bijzette.



[CELTIC FIELD URNENVELD](#)



## 14 De oude Coevorderweg

Gees lag aan de middeleeuwse verbindingsweg tussen Coevorden en Friesland die ten noorden van de Zuid-Drentse venen liep. Op het fragment van de kaart van Cornelis Pijnacker uit 1634 ziet u de weg ingetekend van 'Drijberde' (Drijber) naar Gees om vervolgens via 'Oosterhesselte' (Oosterhesselen) naar Coevorden te lopen. Tussen Drijber en Gees passeerde de Coevorderweg hier een uitloper van de 'Echter groote veenen' waar Nie Echten (Hoogeveen) ontstaan was. Als oostwest-verbinding raakte de oude Coevorderweg pas in 1863 in onbruik toen de straatweg van Hoogeveen naar Coevorden werd aangelegd.





FOTO: HANS DEKKER

## **14** Via Dorpstraat naar oud Gees

Het gebied ten noorden van de route noemen ze in Gees de Bollema. De uitgang 'ma' staat voor groenland en 'bolle' is het Drentse woord voor stier. In het dorp weet men te vertellen dat het een weiland was waar de 'bollevereniging' van Gees de stier van het dorp liet grazen. Deze vereniging maakte onderdeel uit van de boermarke. De vereniging had met drie boeren afspraken om de 'bolle' een deel van de winter bij hen op stal te zetten.



[\*\*BOERMARKE\*\*](#)

**START**

31

**KAART**



## **16** De Oude Steeg

De Oude Steeg is één van de oudste wegen van Gees. Vroeger was het de achterweg van de grote boerderijen aan de Dorpsstraat. De weg werd vooral gebruikt om de weilanden en akkers grenzend aan het huis te kunnen bereiken. Bij het woord 'Steeg' denk je al gauw aan een nauw smal straatje. Toegegeven, de Oude Steeg is niet bepaald een brede weg, maar op het Drentse platteland heeft 'Steeg' altijd iets met 'stijgen' te maken. De Oude Steeg liep vanuit de Dorpsstraat omhoog richting Geeseresch.

## **16** De 'bolle es' van Gees

Aan de oostkant van Gees ligt de Geeseresch die één geheel vormt met de Zwindersche Esch en de Molenesch van Oosterhesselen. Met





FOTO: HANS DEKKER

zijn 150 hectare hoort de es van Gees tot de grootste essencomplexen van Drenthe. Duidelijk is vanuit het dorp de bolling van de es te zien. Deels is dat de natuurlijke ligging van het akkercomplex. Vanwege die eigenschap werden deze gronden in de vroege middeleeuwen juist uitgekozen om akkers aan te leggen. Deels echter zijn de bolle Drentse essen ook het gevolg van eeuwenlange bemesting met een combinatie van schapenmest en heideplaggen.



## **16** De joden van Gees

Op de kruising met de Tilweg ligt een boerderij met de merkwaardige naam Old Cel (Oude Steeg 16). De Old Cel ('het oude hokje')

was de voorloper van het armhuis van Oosterhesselen en Gees dat in 1860 in Oosterhesselen gebouwd werd. Aan de overkant van de Oude Steeg 11 staat een boerderijtje dat in het dorp het Jeudenhoessie heet, 'het huisje van de joden'. Vele jaren had Gees een Joodse gemeenschap van ongeveer vijftien personen. De meesten van hen hadden de naam Soosman. Ze woonden sinds het eind van de achttiende eeuw in Gees. Uit de eerste kadastrale gegevens weten we dat deze familie Soosman reeds in 1832 het Jeuden-hoessie in eigendom had. De meeste families handelden in vee, wol en huiden. Eind jaren twintig van de vorige eeuw vertrok de laatste Soosman uit Gees om elders een nieuw bestaan op te bouwen.

*Aan de overkant van de Geeseresch richting Oosterhesselen vindt u aan de Jimmingveenweg de kleine joodse begraafplaats van Gees. U vindt er tegenwoordig nog maar één grafsteen.*

# Colofon

Teksten: Bertus Boivin

Route advies: Roelof Huisman, Tea Snippe (BOKD)

Cover illustratie: Marcel Leuning

Projectcoördinatie: Hanna Schipper  
(Het Drentse Landschap)

Topografie: ArcGIS online en Kadaster/OpenStreetMap

Vormgeving: Smartmobiletour.nl

Deze digitale knapzakroute is mede mogelijk gemaakt door:



Recreatieschap Drenthe



Gemeente Assen



gemeente Tynaarlo

GEMEENTE



NOORDENVELD



GEMEENTE  
MIDDEN-DRENTHE

*provincie* Drenthe

START

35

KAART



# Knapzakroutes

Heeft u genoten van deze wandeling en wilt u nog meer onbekende paden ontdekken?

Download meer routes via

[www.eindjeomindrenthe.nl](http://www.eindjeomindrenthe.nl)

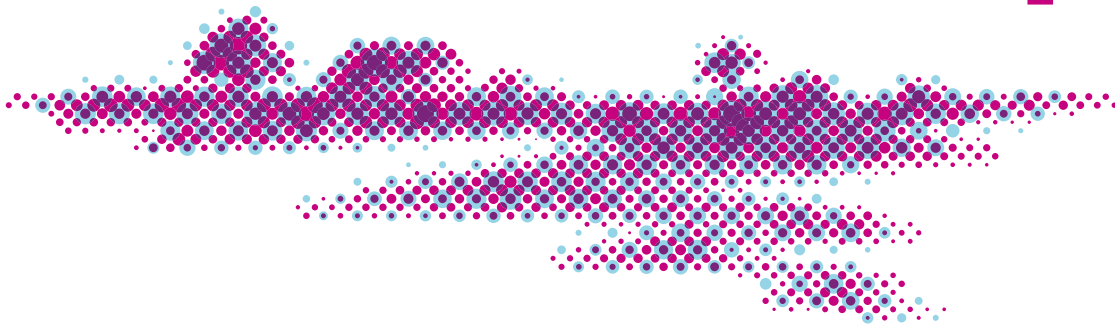
en kijk voor aanvullende informatie op

[www.knapzakroutes.nl](http://www.knapzakroutes.nl).

Volg ons op:



Het Drentse Landschap



START

36

KAART